

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza w Ożarowie w roku 2018

I. ORGANIZACJA BIBLIOTEKI

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza w Ożarowie jest samorządową instytucją kultury, która realizuje swoje statutowe założenia tzn. gromadzi, opracowuje, udostępnia zbiory oraz udziela informacji. Popularyzuje książkę i czytelnictwo prowadząc szeroką działalność kulturalno-upowszechniającą.

Swoją działalność na terenie miasta i gminy placówka realizuje poprzez sieć bibliotek: główną w Ożarowie z agendami: Wypożyczalnią dla dorosłych, Oddziałem dla dzieci i Czytelnią oraz trzy wiejskie Filie biblioteczne zlokalizowane w Glinianach, Lasocinie i Jakubowicach.

Zadania statutowe biblioteki realizuje 12 pracowników zatrudnionych na 9,75 etatu, w tym na stanowiskach bibliotekarskich 8,5 etatu, z czego na Filiach po 1 osobie, z wyjątkiem Lasocina, gdzie pracuje 2 bibliotekarzy.

II. BAZA LOKALOWA, MODERNIZACJA, WYPOSAŻENIE

W 2018 r. zakupiono do Filii bibliotecznej w Jakubowicach nowe funkcjonalne meble biblioteczne: metalowe regały z regulowanymi półkami, biurko, krzesła, stoliki. Kąciki dziecięce w Filiach wiejskich otrzymały kolorowe dywany, barwne pufy i worki sako. Poza tym nabyto rozdzielacze działowe i alfabetyczne do Jakubowic i Oddziału dla dzieci w Ożarowie.

III. SIEĆ I BAZA KOMPUTEROWA

W Bibliotece Publicznej w Ożarowie i jej Filiach użytkowane są 23 komputery, z czego 12 w placówce głównej. Czytelnikom udostępniono w bibliotece w Ożarowie 5 dostępem do Internetu a na Filiach w Glinianach i Lasocinie po 2, w Jakubowicach 3. Pozostałe komputery wykorzystywane są przez bibliotekarzy do pracy, tj. opracowania, udostępniania, kontroli zbiorów i wypożyczeń.

Ze względu na zużycie i wiek sprzętu komputerowego zaszła konieczność zakupu nowego komputera do obsługi czytelników w Oddziale dla dzieci oraz Filii bibliotecznej w Glinianach. We wszystkich placówkach biblioteki księgozbiory zostały już elektronicznie opracowane, a katalogi są dostępne na naszej stronie internetowej. Obsługa czytelników i zbiorów została ujednoczona poprzez zainstalowanie oprogramowania bibliotecznego MATEUSZ, który umożliwia czytelnikom zdalną rezerwację książek, podgląd swojego konta bibliotecznego czy też dostępność określonych wydawnictw.

IV. GROMADZENIE I SELEKCJA ZBIORÓW

Jednym z ważniejszych zadań biblioteki jest gromadzenie materiałów bibliotecznych. W naszych zbiorach znajdują się książki, czasopisma, filmy na CD i DVD, audiobooki oraz gry planszowe.

W 2018 r. włączono do zbiorów ogółem **1883 jednostki inwentarzowe**, w tym z zakupu pochodziło **1794 jednostek** na wartość **37003,14 zł**. Część środków na zakup zbiorów w kwocie **11275 zł** pochodziło z dotacji Biblioteki Narodowej pozyskanej w ramach Programu *Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek*. Z pozostałych źródeł tj. od osób prywatnych i wydawnictw otrzymano **89** książek.

PRZYBYŁO	Ilość (książki+multimedia)	wartość
Zakup ogółem	1794	37003,14
W tym: środki własne	1250	25728,14
Środki BN	544	11275,00
Wpływy z innych źródeł(dary, za zagubione)	89	1766,68

Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców wyniósł **16,6 vol**.

Średnia cena zakupionej nowości (książki + zb. specjalne) wyniosła **20,60 zł**.

Utrzymanie tak niskich cen było możliwe dzięki zakupom w internetowych sieciach dystrybucyjnych oraz wynegocjowanych rabatach sięgających 38% , a także bezpłatnej dostawie.

W miarę posiadanych środków finansowych starano się zadbać o dopływ nowości dla każdej grupy czytelników, różniących się potrzebami i zainteresowaniami. Przy doborze kierowano się listami bestsellerów oraz czytelnickimi sugestiami i dezyderatami.

Posiadane zbiory są udostępniane czytelnikom bezpłatnie, a osoby przetrzymujące książki są na bieżąco informowane telefonicznie oraz przez social media o zaległościach.

W 2018 r. włączono do poszczególnych kategorii zbiorów książki:

- Literatura piękna dla dzieci i młodzieży 654 vol. (36,4%)
- Literatura piękna dla dorosłych 831 vol. (46,3%)
- Literatura popularnonaukowa 310 vol. (17,3%)

Nowo zakupione pozycje zostały opracowane pod względem formalnym i rzeczowym. Na bieżąco prowadzone były katalogi elektroniczne we wszystkich placówkach.

Zakup materiałów bibliotecznych do poszczególnych placówek przedstawia tabelka.

Miejscowość	Liczba jednostek inwentarzowych
Ożarów	1033
Gliniany	272
Jakubowice	268
Lasocin	283

Biblioteka oprócz książek i multimediiów prenumeruje i gromadzi również gazety i czasopisma. Wśród nich regionalne: Wiadomości Świętokrzyskie, Echo Dnia oraz ogólnokrajowe dzienniki, tygodniki, miesięczniki, prasę kobiecą, dziecięcą, młodzieżową oraz popularnonaukową. W sumie 52 tytuły, z czego dla dzieci 13.

W 2018 roku kontynuowano selekcję księgozbiorów w bibliotece głównej i na Filiach bibliotecznych. W wyniku tych działań ubytkowano książki zniszczone, zacytane, niekompletne, dublety oraz zdezaktualizowane pod względem treści.

Stan zbiorów biblioteki na koniec roku wyniósł **78850** woluminów i **631 jednostek** zbiorów specjalnych – multimediiów, w tym **159** audiobooków i oraz **28** gier planszowych, w tym w Ożarowie 43168 vol., w Glinianach 10410, w Jakubowicach 13167 oraz w Lasocinie 12105.

ZBIORY BIBLIOTECZNE	W 2018 ROKU
Ogółem: 79481	W tym na Filiach: 35682
W tym:	W tym:
Książki 78850	Książki 35682
Zbiory specjalne 631	Zbiory specjalne 0
Gry planszowe 28	Gry planszowe 0

V. UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

1. W 2018 r. zarejestrowano we wszystkich naszych placówkach **2387** czytelników, w tym **994** na Filiach. Odnotowaliśmy wzrost o 107 osób.

Wskaźnik liczby czytelników wyniósł **22,1** na 100 mieszkańców i był wyższy w porównaniu z rokiem poprzednim. Średnia wojewódzka wyniosła **12,7**.

Dzieci do lat 15 stanowiły grupę **679** osób tj. **28,4%**. Obserwujemy spadek liczby aktywnych czytelników wśród najmłodszych w środowiskach wiejskich. Coraz mniej dzieci sięga po książkę dla przyjemności. Mimo wielu akcji czytelniczych, konkursów, spotkań, warsztatów czytelnictwo w tej grupie na Filiach nie wzrasta.

CZYTELNICY	2018
ogółem	2387
W tym na Filiach	994
Dzieci do lat 15	679

Biblioteki ożarowskie odnotowały w 2018 roku **42538** wypożyczeń książek, czasopism, zbiorów specjalnych. Z tej ogólnej liczby **21160** stanowią wypożyczenia na Filiach wiejskich. Duży wzrost liczby czytelników miał przełożenie na udostępnianie zbiorów w Ożarowie gdzie odnotowaliśmy wzrost wypożyczeni o ponad 2000 jednostek inwentarzowych. Niestety maleje liczba aktywnych czytelników w środowiskach wiejskich co przekłada się na spadek wypożyczeń.

WYPOŻYCZENIA	2018
ogółem	42538
W tym : książki	38472
zbiory specjalne	529
Wypożyczenia do lat 15	13258

Wskaźnik wypożyczeń na 100 mieszkańców wyniósł **393,4 wol.** i jest wyższy od średniej wojewódzkiej, która wyniosła **263 wol.**

Obserwujemy od kilku lat zmieniający się charakter czytelnictwa. Nasi użytkownicy sięgają częściej po książkę dla przyjemności, rozrywki zamiast spędzać czas przed telewizorem. Maleje liczba osób korzystających z literatury popularnonaukowej czy naukowej wypożyczanej w celach edukacyjnych. Tę rolę w dużym stopniu przejął komputer z Internetem.

2. Najliczniejszą grupę czytelników, bo około **50%** stanowią nadal dzieci i młodzież ucząca się oraz studiująca, chociaż odnotowaliśmy tu spadek o 2 %.

Drugą pod względem liczebności grupę stanowią osoby niezatrudnione tj. bezrobotni, emeryci, których procentowy udział w populacji czytelników wynosi już ponad **21%**.

3. Biblioteka oferuje również wypożyczenia międzybiblioteczne, które cieszą się coraz większym zainteresowaniem. Na zamówienie czytelników sprowadzamy z innych bibliotek potrzebne książki i materiały biblioteczne. Są to tytuły o wąskiej specjalizacji, których nie posiadamy w naszych zbiorach. W 2018 r. zrealizowano **141 rewersów.**

VI. CZYTELNI

Potrzeby informacyjne zaspokaja w dużym stopniu bogaty księgozbiór podręczny, którego uzupełnieniem są czytelnie internetowe. Bibliotekarze udzielają rozmaitych informacji, m.in.:

- ustnej na bezpośrednie zapytanie czytelnika
- katalogowej o zbiorach biblioteki i sposobach korzystania z niej
- o innych bibliotekach, zwłaszcza o ich zbiorach oraz możliwości korzystania z nich
- o korzystaniu z komputerów, w szczególności Internetu

W 2018 roku udostępniono na miejscu **6109** tytułów książek i czasopism oraz udzielono **3858** informacji bibliotecznych, rzeczowych i bibliograficznych.

Z komputerowych baz danych zawartych w Internecie skorzystało **4520** użytkowników wszystkich bibliotek. Jest to liczba mniejsza w porównaniu do poprzedniego roku. Posiadanie

w domu komputerów, smartfonów z dostępem do Internetu powoduje troszkę mniejsze zapotrzebowanie na tę usługę w bibliotece.

VII. DZIAŁALNOŚĆ UPOWSZECHNIENIOWA

Biblioteka jest instytucją kulturalno-oświatową, która uczestniczy w życiu społecznym środowiska. Spełnia określoną rolę kulturotwórczą i wychowawczą. Aby ją realizować proponuje różne formy pracy z czytelnikiem. Dostosowuje je do postawionych celów, potrzeb użytkowników oraz warunków lokalowych.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza w Ożarowie zorganizowała w 2018 roku szereg imprez o charakterze edukacyjnym, kulturowym, promującym książkę i czytelnictwo, oferując formy indywidualne, grupowe i zbiorowe. We wszystkich naszych imprezach wzięło udział około **4250** uczestników.

Biblioteka współpracuje z wieloma instytucjami, m.in. szkołami z Ożarowa i terenu gminy, przedszkolem, MGOK, Stowarzyszeniami, innymi bibliotekami oraz mediami.

Do najciekawszych form pracy zrealizowanych w roku 2018 należą:

1. **Hej kolęda** – montaż słowno-muzyczny wykonany przez uczniów klasy II a z ZSO im. E. Szyłki w Ożarowie zadedykowany babciom i dziadkom z okazji ich święta.
2. **Akcja Zima 2018 i Bibliolato 2018** – zajęcia skierowane do dzieci młodszych pozostających w okresie wolnym od nauki w domach. Każda placówka organizowała różnorodne formy spędzania czasu, począwszy od czytania książek, poprzez zajęcia plastyczne, zabawy ruchowe, konkursy. Z roku na rok proponowane przez nas spotkania cieszą się coraz większą popularnością i to zarówno wśród miejscowych jak i przyjezdnych dzieci. W ramach Bibliolata wzięło udział **779** dzieci a podczas akcji Zima **158**.
3. **Rozważna i romantyczna** – występ literacko-muzyczny młodzieży na spotkaniu z okazji Dnia Kobiet zorganizowanym przez radną wsi Jakubowice Jolantę Wąsik we współpracy z Filią biblioteczną w Jakubowicach .
4. **Akcja Żonkile** – kampania społeczno-edukacyjna organizowana przez Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie z okazji obchodów 75. Rocznicy Powstania w Getcie Warszawskim. Biblioteka w oparciu o dostępne materiały przeprowadziła dwie lekcje dla uczniów szkoły średniej i podstawowej.
5. **Globalnie w Bibliotekach** – program realizowany przez Polską Akcję Humanitarną we współpracy z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Pomógł on zaangażować naszą biblioteczną społeczność w dyskusję i refleksję nad biedą, ubóstwem panującym na świecie, wojnami i katastrofami ekologicznymi. Warsztaty zorganizowane przez bibliotekarzy podkreślały rolę jednostki w walce z tymi problemami.
6. **Zabawy w stumilowym lesie** – to literacka gra miejska ,przeprowadzona w oparciu o autorski scenariusz bibliotekarza , w której udział wzięli uczniowie z II klasy Szkoły Podstawowej. W grupach odszukiwali listy z zadaniami, które ukryte były w różnych punktach na terenie biblioteki i wokół niej. Testowana była ich spostrzegawczość, spryt, zręczność, pamięć, wiedza na temat postaci z bajek oraz znajomość odgłosów zwierząt.

7. **Bohaterowie Niepodległego Narodu** w 100 rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości – to kolejna autorska gra miejska , której celem było poznanie bohaterów niepodległościowych. Młodzież wykonując kolejne zadania, m.in.: quizy, krzyżówki, kalambury zbierała niezbędne informacje potrzebne do rozwiązania zadania.
8. **Pasowania na czytelnika** weszły już do corocznych zwyczajów bibliotecznych. Podczas tych spotkań dzieci z zerówki oraz pierwszych klas szkół podstawowych z terenu gminy zapoznają się z biblioteką, zbiorami oraz regulaminem wypożyczania
9. **Tydzień Bibliotek** pod hasłem *Do Wolności czytania* , w ramach którego zorganizowano szereg działań promujących czytelnictwo, m.in. warsztaty literackie **Maja na tropie jaja** –w oparciu o tekst książki o tym samym tytule. Uczestnicy poznali różne rodzaje środków lokomocji, sposoby efektywnego pakowania bagażu podróżnego oraz wiele ciekawych regionów świata. *Przyjaciele Planety Ziemia*– zajęcia oparte na scenariuszu książki **Marta i ufoludek** przybliżający dzieciom temat segregacji śmieci, odpadów niebezpiecznych czy recyklingu.
10. **Z siedmiu stron świata – Bajkowe Świętokrzyskie**- projekt Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach pod honorowym patronatem fundacji „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom”, mający na celu poznanie twórczości literackiej, bajek i baśni naszych sąsiadów i nie tylko. W każdej placówce zorganizowano szereg zajęć z tekstem.
11. **Narodowe czytanie Przedwiośnia** - ogólnopolska akcja pod patronatem Pary Prezydenckiej zgromadziła wielu mieszkańców, młodszych i starszych, którzy czytali fragmenty lektury Żeromskiego oraz śpiewali pieśni patriotyczne.
12. **Tydzień Zakazanych Książek – odbywający się pod hasłem Zakazane książki, uciszone historie.** Projekt zwraca uwagę na kwestie wolności słowa, cenzurę i zakazywanie publikacji. Nasza biblioteka poprzez organizację spotkań dla młodzieży szkolnej, zachęcała do dyskusji o literaturze, która bywała lub nadal bywa zakazywana, wycofywana z obiegu i umieszczana na "czarnych listach".
13. **Mirabelka – kielkująca historia w 100licy** - biblioteka wzięła udział w ogólnopolskiej akcji czytelniczej zainicjowanej przez Lustro Biblioteki. W jej ramach zorganizowane zostały warsztaty na podstawie książki „Mirabelka” Cezarego Harasimowicza.
14. **Wieczór wróżb andrzejkowych** – spotkanie poświęcone historii i tradycji tego święta, pełne śmiechu i radości.
15. **Kodowanie w bibliotece** – zajęcia dla klas szkoły podstawowej z robotami PHOTON. Uczyliśmy się podstaw kodowania, zaczynając na macie edukacyjnej, a kończąc na prostych zadaniach dla robotów.
16. **Spotkania autorskie:**
 - dla dorosłych: *Historie ze Spisza* – spotkanie z Ludwiką Włodek, *Pierwszy krok do Orientu* – spotkanie z Leszkiem Szczasnym, *Podróże po Europie za „uśmiech”* – spotkanie z Tadeuszem Chudeckim, *Żydzi w Ożarowie* – spotkanie z Łukaszem Rzepką, *Nikt nie idzie* – spotkanie z Jakubem Mańckim, spotkanie autorskie z Jackiem Hugo-Baderem.
 - dla dzieci i młodzieży: z pisarzami Agnieszką Frączek, Grażyną Bąkiewicz, Wiesławem Drabikiem.
17. **Indywidualne warsztaty komputerowe** dla seniorów dotyczące korzystania z Internetu, wyszukiwania informacji oraz zastosowania mediów społecznościowych.

18. **Dyskusyjny Klub Książki** działający we wszystkich placówkach: w Ożarowie, Glinianach, Jakubowicach i Lasocinie gromadzący czytelników, którzy chcą i lubią w miłej atmosferze podyskutować o przeczytanej książce. W 2018 roku zorganizowano **37** spotkań. Obchodziliśmy także 5-lecie DKK w Lasocinie.
 19. **Książka na telefon** –nieodpłatne dostarczanie do domu książek czytelnikom z problemami ruchowymi.
 20. **Poczytalnia** – to wspólna akcja Biblioteki i ZSO im. E.Szyłki w Ożarowie, mająca na celu uatrakcyjnić, a przez to skrócić czas oczekiwania na wizytę u lekarza lub przyjazd autobusu. W ośrodkach zdrowia oraz na dworcu autobusowym stworzyliśmy kąciki *Poczytalni* z prasą, książkami dla dorosłych i dla dzieci, które cieszą się sporym zainteresowaniem.
 21. **Akcja Uwolnij książkę** – polegająca na nieodpłatnej wymianie książek między czytelnikami i biblioteką (książki nieewidencjonowane, przekazane przez czytelników).
 22. **Akcja Cała Polska czyta dzieciom**, w której uczestniczy placówka główna w Ożarowie oraz Filia w Lasocinie. Podczas spotkań z dziećmi bibliotekarze i zaproszeni goście czytali rozmaite bajki, opowiadania i legendy, a uczestnicy wykonywali następnie ciekawe prace plastyczne. Zorganizowano **37** spotkań, w których wzięło udział **642** dzieci.
 23. **Noc bibliotek** organizowana pod patronatem Centrum Edukacji Obywatelskiej- odbyła się w ożarowskiej placówce. Wieczorową porą zaprosiliśmy dzieci na zajęcia, których tematem było *Rzeczpospolita*.
 24. **I Śniadanie Wielkanocne** – udział placówki w organizacji oraz stoisko z dekoracjami stołu wielkanocnego i wystawa książek
 25. **Małe Dni Ożarowa** pod hasłem *100 lat Niepodległości* –bibliotekarze zorganizowali dla dzieci i młodzieży wiele konkursów wiedzy o charakterze patriotycznym, były zagadki, rebusy oraz nagrody dla zwycięzców.
 26. **Piknik integracyjny** – organizowany przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Ożarowie dla domowników i dzieci młodszych ze szkoły podstawowej w Lasocinie. Filia biblioteczna w Lasocinie włączyła się w te działania integracyjne i przygotowała różne zabawy literackie i zręcznościowe dla uczestników.
 27. **Podchody Niepodległościowe** – zorganizowane przez Filię biblioteczną w Jakubowicach w ramach *I Biegu Patrolowego* . Nasza placówka była jednym z etapów na trasie biegu, gdzie zuchy i harcerze musieli wykonać szereg zadań i wykazać się wiedzą, spostrzegawczością i zręcznością.
- Wymieniłam tylko ważniejsze formy pracy zrealizowane w 2018 r. Są to dodatkowe zajęcia, które prowadzą bibliotekarze poza podstawowymi pracami bibliotecznymi.

VIII. SZKOLENIA

Pracownicy stale podnoszą swoje kompetencje i biorą udział w rozlicznych szkoleniach organizowanych przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Kielcach oraz inne instytucje. Dzięki temu stale wzbogacamy naszą ofertę o nowe działania.

IX. FINANSE

1. Całość dotacji budżetowej dla Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza na 2018 rok wyniosła 736 882,30 zł. Kwoty dotacji wpływały regularnie, a wydatki dokonywane były w myśl obowiązujących przepisów. Biblioteka nie posiadała na koniec roku żadnych długów ani wymagalnych płatności. W realizacji budżetu została zachowana dyscyplina budżetowa. Szczegółowe sprawozdanie finansowe zostało przekazane w terminie Skarbnikowi Gminy.

2. Biblioteka w Ożarowie w 2018 r. pozyskała dodatkowe środki finansowe z:

- Biblioteka Narodowa – **Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych**, dotacja 11275 zł na aktualizację zbiorów biblioteki.

3. Większość projektów, do których zakwalifikowała się Biblioteka oferowała nam nieodpłatnie książki, multimedia lub usługi.

X. OSIAGNIĘCIA, PROJEKTY

1. Szóste miejsce w województwie świętokrzyskim w konkursie *Ranking bibliotek* ogłoszonym przez Rzeczpospolitą i Instytut Książki.

2. Projekty, jakie Biblioteka realizowała w 2018 r:

- **Wypożyczalnia odtwarzaczy cyfrowej książki mówionej dla osób niewidomych i słabowidzących** - Czytاک dla osób niewidomych i niedowidzących- projekt Stowarzyszenia *Larix*, w którym uczestniczymy kolejny rok. Osobom niedowidzącym jest wypożyczany nieodpłatnie sprzęt oraz nagrywane książki do słuchania. Zbiór stale się powiększa, w chwili obecnej nagranych jest ponad 2000 tytułów.
- **IBUK LIBRA** – Biblioteka wykupiła dostęp do elektronicznych zbiorów, ponad 1600 tytułów książek głównie naukowych i popularno-naukowych. Czytelnicy korzystają z usługi bezpłatnie, po wcześniejszym pobraniu z placówki kodu dostępu.
- **Kodowanie w bibliotece** – projekt FRSI w ramach którego otrzymaliśmy 3 roboty PHOTON, 3 tablety i grę *Scottie Go* do prowadzenia zajęć z zakresu nauki programowania.
- **Mała książka wielki człowiek** - Pilotażowy projekt dla trzylatków realizowany przez Instytut Książki, mający na celu zachęcenie rodziców do jak najwcześniejszego czytania dzieciom. W ramach projektu otrzymaliśmy 40 wyprawek zawierających książki dla maluchów oraz ich opiekunów.
- **Tydzień z Internetem 2018** – realizowany pod hasłem **Krytyczne myślenie** - to ogólnoeuropejska kampania, której polskim koordynatorem jest Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Nasza biblioteka przyłączyła się w tym roku do tej akcji i przeprowadziła warsztaty dla młodzieży na temat cyberprzemocy oraz zagrożeń płynących z nadużywania Internetu.

Dyrektor
Jolanta Banach